

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 346. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357720208/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Andersens Justitsraad i *Lykkens Galosker* — en Studie efter Hoffmann — af deres Omgivelser snart for drukne, snart for afsindige, da deres Syner af dem selv bestandig behandles som Virkelighed.

Hoffmann har i sine Hovedpersoner kun skildret Skikkelser efter sit eget Mønster. Hele hans eget Liv opløste sig i Stemninger. Man ser af hans Dagbøger, med hvilken Grundighed og Ængstelighed han holdt Bog over dem: f. Eks. «Stemning til det romantisk Religiøse; eksalteret humoristisk Stemning, spændt indtil Vanvids-Ideer, hvilke ofte trænger sig ind paa mig; humoristisk-ærgerlig, musikalsk-overspændt, romantisk Stemning; højst ærgerlig Stemning, romantisk og lunefuld indtil Overmaal; ganske fremmedartet Forstemning, meget overspændt men poetisk ren, højst komfortabel, stejl, ironisk, spændt, højst gnaven, ganske affældig, besynderlig, men elendig, i hvilken jeg følte dyb Ærefrygt for mig selv og forfaldt til ubændig Selvros; *senza entusiasmo, senza esaltazione*, slet og ret o. s. v.»

Man ser ligesom for sit Øje Aandslivet udbrede sig og splitte sig vifteformigt i musikalsk Stemning og Forstemning. Man vilde allerede af dette Stemningsregister ane, at Hoffmann som en ægte Nattesværmer først plejede at gaa til Ro henad Morgen, efter at have tilbragt Aften og Nat paa en Vinstue.

Naar Romantiken nu saaledes har opløst Jeget, saa danner den fantastiske Jeger, snart ved Tilføjelse, snart ved Fradragning.

Tag f. Eks. Hoffmanns *Klein Zaches*, dette lille Utsyke, hvem en Fe har skænket den Gave, at «Alt, hvad fortræffeligt en Anden i hans Nærværelse tænker, siger eller gør, det bliver skrevet paa hans Regning, saa at han i Selskab med velkabte, dannede og aandrige Personer ogsaa bliver anset for velkøbt, forstandig og aandrig, ja overhovedet altid gælder for et Mønster paa enhver Art Fuldkommenhed, med hvilken han kommer i Berøring.» Da Studenten oplæser sine smukke Digte, er det ham, som faar Artighederne derfor; da Musikeren spiller, da Professoren gør sine fysiske Forsøg, er det ham, som høster Æren og Takken. Han vokser i Storhed, han bliver en mægtig Mand, bliver Førsteminister, indtil han tilsidst ender sine Dage ved at drukne i en Toileigenstand. — Den sindbilledligt-satiriske Snært ufortalt har Digteren her moret sig med at paaføre Personligheden Ejenommeligheder, som tilkom Andre, altsaa med at ophæve Individets Form og Begrænsning. I lignende satirisk Øjemed, med